

5.

Kyrkliga institutioner.

Kyrkliga institutioner.

Den högsta kyrkliga styrelsen i Stockholm utövas av Stockholms stads konsistorium, som utgöres av stadens ordinarie kyrkoherdar i de territoriella församlingarna samt i tyska och finska församlingarna med kyrkoherden i Storkyrkoförsamlingen, kallad pastor primarius, som ordinarie preses. Ärkebiskopen fungerar även, när han så vill, som »förnämste preses» vid sidan om pastor primarius, och för ärkebiskopen skall ock, »när så omtränger, räkenskap göras, och till honom de saker av konsistorium refereras, som hans censur behöva». I dessa bestämmelser, liksom däri att ärkebiskopen är ledamot av direktionen över Stockholms stads undervisningsverk och att domkapitlet i Uppsala pröfar den tyske kyrkoherdens »rättroghet», torde de enda nu kvarvarande spåren efter Stockholms forna avhängighet av ärkestiftet vara att finna. Stockholm är därför att betrakta såsom ett i realiteten självständigt stift med pastor primarius såsom styresman och biskops vederlike. Pastor primarius, som tillsättes av konungen inom ett av församlingen genom val bland ett, med ärkebiskopens »ja och samtycke» kallade, gjort förslag af trenne prästmän, har självskreven plats i kyrkomötet, rätt och plikt att utöfa uppsikt över alla stadens församlingar, dess kyrkoherdar och övriga prästmän samt att giva venia concionandi (tillåtelse att predika); enligt instruktionen av den 16 december 1668 är han »skolornas inspector jämte andra som vederbör», varjämte folkskollärarinneseminarier leder under konsistoriet, i någon ringa mån även folkskolorna. Däremot äger han icke rätt att inviga präster och bär icke biskopliga insignier. — Vice-preses i konsistoriet är kyrkoherden i Klara församling.

Vid sidan av Stockholms stads konsistorium finnes även ett annat, kungl. hovkonsistorium (consistorium aulicum). Detta anses hava blivit inrättat i sammanhang med den av regeringen den 20 december 1662 utfärdade »Ordning, varefter överhovpredikanten och hovpredikanterna skulle sig rätta». Dess ännu i huvudsak gällande instruktion är av den 28 juni 1681. Under hovkonsistorium lyda utom hovförsamlingen (med hovpredikanten) huvudstadens garnisonsförsamlingar. I hovkonsistorium är överhovpredikanten preses och har till bisittare de nämnda garnisonsförsamlingarnas pastorer ävensom slottspastorn.

Varje församling äger att för vårdan av kyrkans angelägenheter sammanträda å kyrkostämma med kyrkoherden till överläggning och beslut, varvid kyrkoherden, såvida ej annorlunda särskilt förordnas, är ordförande. Två

ordinarie stämmor skola årligen hållas, den ena före maj månads utgång för justering av röstlängd och för ekonomiska angelägenheter, den andra före november månads utgång för val till vissa befattningar. De kyrkliga ärenden, som skola företagas till avgörande å kyrkostämma, skola förut vara vederbörligen beredda av kyrkorådet eller särskilt utsedda personer.

Kyrkorådet tillkommer förutom beredandet av ärenden till kyrkostämma att vaka över efterlevnaden av gällande författningar rörande religionens och sedernas värd, att förvalta medel, som blivit ställda under dess värd, och att i övrigt vårda kyrkans angelägenheter. Kyrkoherden är självskreven ordförande i kyrkorådet. Ledamöter äro församlingens kyrkovärdar samt övriga å kyrkostämma valda personer till ett antal, icke understigande fem. Ledamöterna väljas för två års tid.

Om kyrkofullmäktige se sid. 221.

De flesta prästerliga befattningar i huvudstaden tillsätts på vanligt sätt, men sökande kunna anmäla sig från hela riket.

Rösträtt vid prästval tillkommer en var, i församlingen mantalsskriven, välfrejdad man eller kvinna, som uppnått 21 års ålder och äger att för egen del i kyrkostämmans beslut deltaga. Hustru till röstberättigad man äger ock, även om hon själv icke har rätt att deltaga i kyrkostämmans beslut, med vissa inskränkningar rösträtt vid prästval. Varje röstberättigad äger en röst och rösträtt må i stadsförsamling endast utövas av den, som personligen infinner sig vid valtillfället (jfr vidare lagen ang. tillsättning av prästerliga tjänster den 9 dec. 1910, § 26).

Huvudstadens pastorat äro regala. Dock äro särskilda privilegier rörande tillsättande av prästerliga tjänster förlänade åt vissa församlingar. För Nikolai, Maria, finska och tyska församlingarna gälla dylika privilegier. Adolf Fredriks gamla församling, som före församlingsdelningen var ett patronellt pastorat med konungen som patronus, blev vid delningen den 1 maj 1906 regalt i likhet med de utbrutna nya församlingarna, Gustav Vasa och Matteus. Vad beträffar ledigheten till regementspastorsbeställning, föreslår regementschefen hos kungl. maj:t den av de sökande, regementschefen önskar skola vinna kungl. maj:ts avseende. Regementspastorsbeställningar tillsätts tills vidare endast på förordnande för obestämd tid.

Många mindre prästsysslor vid offentliga inrättningar ävensom vissa pastoratsadjunkturer utses av vederbörande myndigheter eller kyrkostämmor; kyrkoherdarna kalla även sina adjunk-

ter och enskilda sällskap fattig- eller diakon- präster, vilka sistnämnda dock officiellt äro att betrakta som pastorsadjunkter. Samfundet Pro fide et christianismo äger rätt att tillsätta några prästerliga kateketer i huvudstaden.

Ordnandet av prästerskapets avlöning inom stadens territoriella församlingar uppdrogs enligt kungl. förordning av den 1 november 1872 åt en nämnd, som ännu finnes och som sammanträder vid inträdande behov av lönerreglering för prästerskapet inom någon församling.

Lagar m. m. Kungl. förordning om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863 med ändringar den 11 juni 1887, 12 juli 1889, 22 maj 1891, 13 juni 1902, 15 jan. och 15 maj 1903, 15 april 1904, 16 juni 1905, 12 juli 1907, 17 juni 1908, 26 maj 1909, 10 juni 1910, 12 maj 1911 och 1 juni 1912. Kungl. förordning ang. ordnande av prästerskapets i de territoriella församlingarna i Stockholm avlöning den 1 nov. 1872. Lag ang. tillsättning av prästerliga tjänster den 9 dec. 1910. Kungl. stadga ang. prästval den 9 dec. 1910.

Stockholms stads kyrkofullmäktige.

Frågor, som höra till kyrkostämmas handläggning och äro av den allmänna beskaffenhet, att de angå hela huvudstaden samfällt, hänskjutas till kyrkofullmäktige. Dessa fullmäktige skola då ofördröjligen sammanträda för att, om församlingarnas avgivna meningar befinnas skiljaktiga, utöva församlingarnas gemensamma avgöranderätt; om alla församlingarna fattat lika beslut, tillkommer fullmäktige endast att anmäla förhållandet hos vederbörande myndighet. Till sammans väljas av de territoriella församlingarna 50 fullmäktige och 30 suppleanter. Val sker årligen för varje församling å kyrkostämman. Fullmäktige utse årligen inom sig ordförande och vice ordförande. Förslag om kyrkofullmäktigeinstitutionens avskaffande är väckt av fullmäktige själva.

Sådant ärende, som rör icke alla, utan endast några av huvudstadens församlingar gemensamt, avgöres vid sammanträde av kyrkofullmäktige från de församlingar, vilka frågan angår.

Förordning. K. förordning om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 nov. 1863, §§ 20—22.

Kyrkofullmäktige för år 1913.

Ordförande.

Östberg, J. (se nedan, Maria förs.).

Vice ordförande.

Wærn, L. M. (se nedan, Engelbrekts m. fl. förs.).

Sekreterare.

von Friesen, F. Hj.

Storkyrkoförsamlingen.

Ledamöter.

Bernström, C. A. F., boktryckare; Förselius, A. G., direktör; Hedström, G. E., f. d. roteman; Håhl, J. F., pastor primarius; Malmgren, O. W., grosshandlare; Schalin, C. A., grosshandlare; Åberg, C. L., sadelmakare.

Suppleanter.

Petersson, C. C. V., apotekare; Berglund, E. K., vice häradshövding; Lund, C. J., skrädderiidkare, stadsfullm.; Ohlsson, J. E., specerihandlare.

Klara församling.

Ledamöter.

Andersson, B. John F., civilingenjör; Berg, B. A. W., handlande; Blom, C. J:son, förste maskinist; Ekstrand, E. G., fabrikör; Linderoth, J. G., urfabrikör; Rystedt, C. G., civilingenjör; Sejmer, F. E. K., fabrikör.

Suppleanter.

Asplund, E. M., prakt. läkare; Faik, H. A., handlande; Gabriëlsson, G. N., handlande; Thulin, E. L., handlande.

Kungsholms församling.

Ledamöter.

Göransson, A. R. W., sekreterare; Hellsten, F. W., syssloman; en vakant.

Suppleanter.

Geijer, B. O., f. d. grosshandlare; Berg, G., direktör; Olsson, N. M., skomakarmästare.

Adolf Fredriks, Gustav Vasa och Matteus församlingar.

Ledamöter.

Ekstrand, Å. G., fil. dr., f. d. överingenjör; Enell, H. G. O., apotekare; Grönfors, G. B. V., direktör; Olsson, F. T., direktör; Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommisarie.

Suppleanter.

Erixon, G., direktör, stadsfullm.; Lundberg, C. P., verkställare; Carlsson, J. P., direktör.

Jakobs och Johannes församlingar.

Ledamöter.

Granholm, C. H., direktör; Hammarsten, Fr., kyrkoherde; Murray, J. A. G., apotekare; Lagercrantz, A. E. W., vice häradshövding, stadsfullm.; Lindberg, A. W., kamrer; Rundquist, C. A., rådman; Svenson, A., skräddarmästare.

Suppleanter.

Sebardt, C., prakt. läkare; Lignell, E., komminister; Bäckström, J. W., grosshandlare; Sifvert, A. V., järnhandlare.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** Engelbrekts, Hedvig Eleonora och
Oscars församlingar.

Ledamöter.

Carlson, L. Fr., grosshandlare; **Hoffsten**, E. T.,
ingenjör; **Kajiser**, A. H. G., apotekare; **Lager-
stedt**, N. G. W., läroverksråd; **Schultén**, O.
W., grosshandlare; **Wærn**, L. M., f. d. lektor
vice ordf. (se ovan); **Wetterdal**, H., överläkare.

Suppleanter.

Didring, F. V., grosshandlare; **von Seth**, P., ju-
stitieråd; **Ahlström**, G. L., generalkonsul.

Katarina församling.

Ledamöter.

Amundson, A., fastighetsägare; **Blomberg**, A. W.,
grosshandlare; **Djurling**, E. W., grosshandlare;
Elméus, K. K. J., arkitekt; **Forsberg**, E. V.,
kamrerare, stadsfullm.; **Looström**, A. H., proto-
kollssekreterare; **Thunell**, J. W., byggmästare.

Suppleanter.

Hallgren, L. G., järnkramhandlare; **Bohman**, A. E.,
disponent, stadsfullm.; **Hjerner**, K. E. A., kam-
marskrivare; **Danielsson**, J. A., byggmästare.

Maria församling.

Ledamöter.

Björklund, M., grosshandlare; **Boije af Gennäs**,
S. J. A., rektor, stadsfullm.; **Dahl**, O. F. G.,
kassör; **Simonsson**, N. M., disponent; **Wenner-
ström**, N. G., f. d. grosshandlare; **Östberg**, J.,
f. d. kammarråtsråd, stadsfullm., ordf. (se
ovan), en vakant.

Suppleanter.

Wassén, C., disponent, stadsfullm.; **Carlsson**, J.
A. C., grosshandlare; **Blomdahl**, P. A., byggmä-
stare; **Ehrngren**, O. I., ingenjör.

Kyrkofullmäktiges beredningsutskott.

Innan ärende av kyrkofullmäktige företages
till avgörande, bör det förut vara vederbörligen
behandlat av kyrkofullmäktiges berednings-
utskott. Detta utskott består av kyrkofull-
mäktiges ordförande, vice ordförande och fem
övrige ledamöter jämte tre suppleanter, som år-
ligen av och bland kyrkofullmäktige utses. Be-
redningsutskottet äger att hos överståthållar-
ämbetet eller konsistorium omedelbart göra fram-
ställning om upplysningar erhållande. Varje
beredningsutskottets utlåtande skall till trycket
befordras samt ett exemplar därav överlämnas
till varje kyrkofullmäktig.

Arbetsordning. Kyrkofullmäktiges arbets-
ordning för deras beredningsutskott den 24
maj 1895.

Ledamöter.

Ordförande.

Östberg, J. (se ovan).

Vice ordförande.

Wærn, L. M. (se ovan).

Övriga ledamöter.

Boije af Gennäs, S. J. A., rektor, stadsfullm.;
Hellsten, F. W., syssloman; **Håhl**, J. F., pastor
primarius; **Looström**, A. H., protokollssekrete-
rare; **Murray**, J. A. G., apotekare.

Suppleanter.

Ekstrand, Å. G., fil. d.r. f. d. överingenjör; **Rystedt**,
C. G. civilingenjör; **Seijmer**, F. E. K., fabrikör.

Sekreterare.

von Friesen, F. Hj.

**Stockholms stads konsistorium
med därunder hörande försam-
lingar.¹⁾**

Stockholms stads konsistorium består av ärke-
biskopen som ordförande, när han är tillstädes,
pastor i Storkyrkoförsamlingen (pastor primarius)
såsom ordinarie preses samt kyrkoherdarna i
Stockholms övriga territoriella pastorat och i
tyska och finska församlingarna som ledamöter.

Under Stockholms stads konsistorium lyda dels
huvudstadens (sedan den 1 maj 1907) 13¹⁾ terri-
torieella församlingar, dels tvenne nationella
församlingar, tyska och finska församlingarna.
En del allmänna inrättningar, som förut bildat
icke territoriella församlingar, ingå numera sedan
den 15 oktober 1910 i respektive territorialför-
samlingar (jfr vidare nedan). Fångar räknas till
sina hemorter.

Angående församlingar av främmande tros-
bekännare se sid. 237.

Instruktioner. Kungl. instruktion den 16
dec. 1668 (med ändringar) för pastor primarius
och konsistoriet. Kungl. förordning den 11 febr.
1687 huru med rättegång uti domkapitlen skall
förhållas.

Stadskonsistorium.¹⁾

*Expedition: Storkyrkan, St.; rt. 38 08;
expeditionstid: måndagar, onsdagar och
fredagar 11—12; sessionstid: varannan
tisdag kl. 1 e. m. (sommarmånaderna var
tredje fredag kl. 1 e. m.).*

Stockholms stads prästerskap lydde till en
början under ärkebiskopen och domkapitlet i
Uppsala. När Stockholms konsistorium upp-
rättades är ovisst, men omnämnas detsamma i
en urkund från år 1442. Det utgjordes 1593
av pastor primarius vid Storkyrkan, församling-
arnas kyrkoherdar och »rector scholæ». I kungl.
förordning om rättegången i domkapitlen den

¹⁾ *Brännkyrka församling* är ännu (april
1914) icke i kyrkligt hänseende införlivad med
staden utan lyder t. v. under Strängnäs stift men
kommer fr. o. m. den 1 maj i år att höra
under Stockholms stads konsistorium.

11 februari 1687 förordnades, att ärkebiskopen skulle vara »preses primarius», kyrkoherden i Storkyrkan preses och kyrkoherden i Klara vice preses. Gustav I lär hava ämnat göra Stockholm med närbelägna församlingar till eget stift, ett liknande förslag väcktes på 1700-talet, men kom aldrig till verkställighet. Enligt konsistorii beslut den 8 oktober 1907 intaga dess ledamöter med undantag av pastor primarius och kyrkoherden i Klara församling plats efter fullmaktsdatum.

Förnämste preses.

Ärkebiskopen (självskr.).

Ordinarie preses.

Hähl, J. F., pastor primarius, kyrkoherde i Storkyrkoförs. (självskr.).

Vice preses.

Strandell, K. E. A., kyrkoherde i Klara förs. (självskr.).

Övriga ledamöter.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde i Katarina förs.
 Sterzel, G. F., kyrkoherde i tyska förs.
 Eklund, K. A., kyrkoherde i Maria förs.
 Montell, V., kyrkoherde i finska förs.
 Larsson, C. V., kyrkoherde i Kungsholms förs.
 Hallberg, H. E., kyrkoherde i Gustav Vasa förs.
 Fries, S. A., kyrkoherde i Oscars förs., stadsfullm.
 Hammarsten, P., kyrkoherde i Jakobs förs.
 Öhman, K., kyrkoherde i Johannes förs.
 Källander, A. J., kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.
 Hasselrot, C. R., kyrkoherde i Adolf Fredriks förs.
 Berglund, A. A. T., kyrkoherde i Matteus förs. (fr. o. m. 1/5 1914).
 En vakant (för Engelbrekts förs.).

Konsistorienotarie.

Holmström, G. S.

Vaktmästare.

Fastin, C. G.

Storkyrkoförsamlingen.

(St Nikolai.)

Expedition: Stortorget 1, St.; rt. 1 62; st. 23 66; expeditionstid: 9—10,30 (under tiden juni—aug. 9,30—10,30).

Storkyrkoförsamlingen, den äldsta av Stockholms församlingar, har ursprungligen omfattat Stadsholmen och holmarna i Norrström (nuvarande Helgeandsholmen) samt tiden närmast efter reformationen även Riddarholmen. Den senare utgjorde emellertid åren 1666—1807 en självständig församling, till vilken en del av Storkyrkoförsamlingen, området väster om nuvarande Stora Nygatan, då också hörde. Helgeandsholmen åter delades sedermera mellan Klara och Jakobs församlingar men har 1906 åter lagts till Storkyrkoförsamlingen. Storkyrkan torde hava grundlagts av Birger Jarl omkring år 1260.

Den har åren 1902—1910 undergått genomgripande reparations- och ändringsarbeten.

Stat år 1914. Utgifter 104,361: 75 kr. Inkomster 14,795 kr.

Utdebitering per bevillningskrona: Till kyrkokassan 40 öre, till prästerskapets avlöningskassa 16 öre och till skolkassan 2 öre.

Personlig avgift 25 öre.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., dyrtidstillägg 600 kr., fri bostad; såsom konsistorii preses 3,516 kr. Tre komministrar: lön 3,950 kr., dyrtidstillägg 600 kr., ålderstillägg 1,500 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: lön av kyrkoherden 700 kr., personligt bidrag av församlingen 1,800 kr. Kyrkonotarie: lön 300 kr., arvode som arkivarie 250 kr. Klockare: lön 2,500 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 1,200 kr. Maskinist m. m.: lön 2,000 kr., fri bostad. Förste kyrkovaktmästare: lön 1,000 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Hähl, J. F., tjl.

Vice pastor.

Welinder, N. J. (se nedan).

Komministrar.

Mörner, A. K.; Brandel, R. A.; Karlgren, A.

Pastorsadjunkt.

Welinder, N. J. (se ovan).

Klockare.

Johnson, C. G.

Organist.

Nordqvist, J. C.

Kantor.

Lambère, C. L.

Diakonissa.

(Skomakaregatan 30, St.; st. Brunkeb. 30 90; mottagningstid: alla vardagar 8—9,30.)
 von Post, Alice F. G. J.

Förste kyrkovaktmästare.

Fastin, G. A.

Församlingens kyrkoråd.

Welinder, N. J., vice pastor, självskr. ordf. (se ovan); *Axelson, H., direktör; Bergström, J. A. T., körsnär, kyrkovärd; Bernström, C. A. F., boktryckare; Eklund, J. M., målarmästare; *Fleetwood, R. A. S., frih., riddarhuskamrerare; Förselius, A. G., direktör; *Malmgren, O. W., grosshandlare; *Schalin, C. A., grosshandlare, kyrkovärd, kassavårdare.

Kyrkonotarie och arkivarie.

Gyllensvärd, G. V.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

S:t Klara församling.

Expedition: Brunkebergsgatan 10, C.; rt. 86 23; st. 8 69; expeditionstid: 10—11.

På den plats, där det av Magnus Ladulås år 1280 grundade, av Gustav Vasa 1527 nedrivna, S:ta Clara kloster legat, byggdes under Johan III:s tid, sannolikt 1572—1576, Klara kyrka. Vid en eldsvåda 1751 nedbrann kyrkan men började omedelbart återuppgyggas, så att den redan 1753 kunde invigas på nytt. Kyrkan har under år 1907 undergått en genomgripande reparation. Ursprungligen tjänstgjorde kyrkan som gudstjänstlokal för hela Normalm. År 1643, då Jakobs kyrka blivit färdig, skedde emellertid en delning, så att trakten öster om Brunkeberg lades till denna kyrka, medan Klara kyrka blev gudstjänstlokal för Normalm väster om Brunkeberg jämte nuvarande Kungsholmen. År 1671 blef Kungsholmen emellertid avsåndrad till egen församling och år 1773 avsåndrades den norra delen av församlingen till Adolf Fredriks församling. Bromma församling utgjorde annex till Klara under åren 1624—1663 och Solna under åren 1643—1671.

Stat år 1914. Utgifter 81,812 kr. Inkomster 81,812 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till kyrkokassan 9 öre, till prästerskapets avlöningskassa 4 öre, till täckande av upptaget amorteringslån 26 öre samt till folkskolan 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa 25 öre för varje mantalskrivnen person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., fri bostad; såsom konsistorii vice preses 938 kr. Två komministrar: lön 4,000 kr., fri bostad. Vice komminister: arvode 2,500 kr. Pastorsadjunkt: 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr. Komministersadjunkt: arvode 1,200 kr. Kyrkonotarie: 900 kr. (däraf 600 kr. för kyrkan och 300 kr. för skolan). Klockare och kyrkofogde: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr., fri bostad. Organist: 1,100 kr., tre personliga lönetillägg 1,400 kr. Kantor: 1,000 kr., ett personligt lönetillägg 500 kr. Kyrkovaktare: lön 1,200 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Strandell, K. E. A.

Komministrar.

Wadström, K. B. F.; Westberg, P. O., tjl.

Vice komminister.

Corneliusson, E.

Pastorsadjunkt.

Bokander, H. G. E.

Komministersadjunkt.

Svanberg, A. E.

Klockare och kyrkofogde.

Lidström, C. A. R.

Organist.

Hägg, G. V.

Tf. kantor.

Wiberg, C. A.

Diakonissa.

(Klara östra kyrkogata 8, C.; st. Brunkeb. 11 20; mottagningstid: tisdagar, torsdagar och lördagar 9—11.)

Hansson, Ingeborg.

Kyrkovaktmästare.

Karlson, J. W.

Församlingens kyrkoråd.

Strandell, K. E. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); Andersson, B. John F., ingenjör; *Dahl, P. G. A., professor; *Edberg, K. T., snickarmästare; *Magnusson, A. E., byggmästare, stadsfullm., kyrkovärd; von Rosen, G. P. A., greve, hovrättsråd; *Rystedt, C. G., civilingenjör; Seijmer, F. E. K., fabriör, kyrkovärd; Swartz, C. J. G., förutv. statsråd.

Kyrkonotarie.

Croneborg, O. U.

Kungsholms församling.

(Ulrika Eleonora.)

Expedition: Parmmätaregatan 3, K.; rt. 138 16; st. 43 26; expeditionstid: 10—11.

Nuvarande Kungsholms församling lydde ursprungligen under Solna, hörde jämte denna till Storkyrkoförsamlingen under åren 1529—1536 och kom 1643 till Klara församling. År 1671 skildes Kungsholmen från Klara och bildade egen församling med Solna som annex. På den nuvarande kyrkans plats lades 1673 grunden till den nya församlingens kyrka. En provisorisk träkyrka, som uppgyggts redan året förut, uppbrann 1679, varefter gudstjänster höllos i ett hus vid Hantverkaregatan. Bygandet av kyrkan gick nämligen till följd av församlingens fattigdom och ringa invånareantal (1672 blott 193 personer) synnerligen långsamt, först 1688 kunde kyrkan invigas och uppkallades den då efter dåvarande drottningen Ulrika Eleonora. Fullständigt färdigbyggd blev kyrkan först 1757 och tornet först 1813.

Våren 1906 beslöt församlingen att i Stadshagen uppföra ett kapell. Kapellet, som byggdes huvudsakligen av donerade medel och ett anslag ur prästerskapets lönerregleringsfond, invigdes år 1910 och benämndes S:t Görans kyrka.

Stat år 1914. Utgifter: 137,420 kr. Inkomster: 137,420 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till kyrkokassan 23 öre, till prästerskapets avlöningskassa 3 öre, till skolkassan 8 öre och till församlingsbiblioteket 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa 1 kr. för män, 50 öre för kvinnor.

Avlöningar m.m. Kyrkoherde: lön 5,000 kr., ålderstillägg 750 kr., av kyrkostämman beviljat lönetillägg 1,500 kr., statsbidrag 705 kr., fri bostad. Komminister: lön 2,500 kr., personligt lönetillägg 1,500 kr., arvode för förökta arbete 500 kr., fri bostad. Förste pastoratsadjunkt: lön 4,000 kr., ålderstillägg 500 kr., fri bostad. Ord. pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., arvode för förökta arbete 500 kr., fri bostad. Komministersadjunkt: avlönas med 1,200 kr. av komministern. Pastorsadjunkt: lön 3,000 kr.; personligt hyresbidrag 600 kr. (En pastorsadjunkt avlönas av enskilda medel.) Kyrkonotarie: arvode 300 kr., personligt tillägg 200 kr. Klockare, kantor och kyrkofogde: lön 3,400 kr., fri bostad. Organist: lön 1,500 kr., två ålderstillägg å 300 kr. Organist och kantor i S:t Görans kyrka: lön 1,200 kr., två ålderstillägg å 150 kr. En kyrkovaktmästare: lön 1,200 kr., för städning 800 kr., fri bostad; en kyrkovaktmästare (S:t Görans kyrka): lön 1,000 kr., för eldning 400 kr., för städning 400 kr., fri bostad. En förste kyrkovaktare, tillika eldare och ringare 1,550 kr. Kyrkoräds-vaktmästare: lön 250 kr. Kyrkoskrivare: arvode 900 kr.

Kyrkoherde.

Larsson, C. V.

Komminister.

Blomquist, O. R.

Förste pastoratsadjunkt.

Davidson, J. A. L.

Ord. pastorsadjunkt.

Vakant.

Pastorsadjunkter.

Lindberg, J.; Ullman, L. E.

Komministersadjunkt.

Folkard-Holmgren, J. F.

Klockare, kantor och kyrkofogde.

Sandberg, G. V.

Organist.

Svensson, J. E.

Organist och kantor i S:t Görans kyrka.

Laurin, S.

Diakonissa.

(Bergsgatan 47, K.; st. Kungsh. 1464; mottagningstid: måndagar, onsdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 8,30—10.)

Nylander, Karolina.

Kyrkovaktmästare.

Kjellberg, K. A.; Eriksson, S. (S:t Görans kyrka).

Kyrkoskrivare.

Godhe, f. Sjölander, Hulda L. S.

Församlingens kyrkoråd.

Larsson, C. V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Alderin, R. W., direktör, stadsfullm.; *Göransson, A. R. W., sekreterare; *Hellsten, F. W., syssloman, kyrkovärd; Magnusson, K. G., ingenjör; *Schreuder, P., fabriksidkare; Sjöholm, G. E., köpman; Tidblad, A. E., ingenjör, kyrkovärd; en vakant.

Kyrkonotarie.

Lindeberg, C. A.

Vaktmästare.

Spångberg, O. C.

Adolf Fredriks församling.

Expedition: Kammakaregatan 30, Va.; rt. 13775; st. 7076; expeditionstid: 10—11.

Nuvarande Adolf Fredriks församling hörde först under Klara. År 1673 byggdes emellertid, på den plats där Adolf Fredriks kyrka nu ligger, ett kapell, S:t Olofs kapell, och då detta år 1675 invigdes, anvisades den del af församlingen, som låg norr om Kammakaregatan bänkplatser i detta kapell. År 1773 fick denna trakt av Klara församling bilda egen församling, uppkallad efter konung Adolf Fredrik, och följande år blev församlingens kyrka färdig, uppbyggd omkring det gamla kapellet. Enligt beslut av kyrkostämman den 6 mars 1905, fastställt av kungl. maj:t den 2 juni 1905, delades församlingen den 1 maj 1906 i trenne församlingar: Adolf Fredriks, Gustav Vasa och S:t Matteus.

Stat år 1914. Utgifter 136,221: 59 kr. Inkomster 136,221: 59 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till prästerskapets avlöning 6 öre, till kyrkokassan 57 öre, till skolkassan 3 öre och till församlingsbiblioteket 3 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning en krona för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m.m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., ålderstillägg 1,000 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr. och fri bostad. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. Kyrkonotarie: arvode 600 kr. Klockare: lön 2,500 kr. Organist: lön 1,500 kr. Kantor: lön 1,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 1,500 kr. som skrivbiträde 300 kr., som skolrådsvaktmästare 100 kr., fri bostad.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Kyrkoherde.

Hasselrot, C. R.

Komminister.

Vicander, J. P:son.

Pastoratsadjunkt.

Wallstersson, K. E.

Pastorsadjunkt.

Andrén, B.

Klockare.

Vakant, tf. Kvarzell, J. A. A:son.

Kantor.

Vakant, tf. Arrhenius, B. A. A.

Organist

Nordqvist, G. L.

Församlingssystem.

(Saltmätaregatan 1, Va.; st. 41 45; mot-
tagningstid: alla dagar utom onsdagar
9—10.)

Berger, H. Maria.

Förste kyrkovaktmästare.

Kvarzell, J. A. A:son.

Andre kyrkovaktmästare.

Carlén, G. F.

Församlingens kyrkoråd.

Hasselrot, C. R., kyrkoherde, självskr. ordf. (se
ovan); Aldén, G. A., skriftställare; Ekstrand,
Å. G., f. d. överingenjör, kyrkovård; *Falk, C.
Th., f. d. läroverksadjunkt; *Grönfors, G. B. V.,
direktör, kyrkovård; *Hinderson, A. F., garn-
handlare; Lagergren, C. H., grosshandlare;
Lindman, C. A. M., professor; *Quensel, O.
E. C., justitieråd.

Kyrkonotarie.

Ljungman, C. J. D.

Gustav Vasa församling.

*Expedition: Västmannagatan 63, Va.; rt.
95 82; st. 94 82, kyrkoherdens arbetsrum
st. 38; expeditionstid: 10—11.*

Församlingen skildes från Adolf Fredriks
församling den 1 maj 1906 (se vidare under denna
församling). Inom församlingen ligger Sabbats-
bergs ålderdomshem, som till den 15 oktober
1910 utgjorde egen församling, men numera ingår
i Gustav Vasa; inrättningen har dock fortfarande
egen kyrka, egen pastor etc.

Stat år 1914. Utgifter: 132,709: 61 kr. In-
komster: 132,709: 61 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till
prästerskapets avlöning 4 öre, till kyrkokassan
50 öre, till skolkassan 3 öre och till församlings-
biblioteket 4 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets av-
löning en krona för man och 50 öre för kvinna.
Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön

8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr.,
fri bostad eller 1,600 kr. i hyresbidrag. Kom-
minister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg,
vardera å 500 kr., bostad eller 1,000 kr. i
hyresbidrag. Pastoratsadjunkt: lön 3,000
kr., bostad eller 600 kr. i hyresbidrag. Pastors-
adjunkt: lön 2,500 kr., och såsom personlig
lönefyllnad fri bostad. Kyrkonotarie: lön
800 kr. Klockare: lön 2,500 kr., bostad eller
600 kr. i hyresbidrag. Kantor: lön 1,000 kr.
Organist: lön 1,800 kr., två ålderstillägg,
vardera å 300 kr. En kyrkovaktmästare:
lön 1,400 kr., bostad eller 500 kr. i hyresbi-
drag; en kyrkovaktmästare: lön 1,200 kr.,
bostad eller 500 kr. i hyresbidrag.

Kyrkoherde.

Hallberg, H. E.

Komminister.

Ring, G. E.

Pastoratsadjunkt.

Gasslander, K. F.

Pastorsadjunkt.

Holmbäck, A. J. (jfr nedan under Matteus förs.).

Klockare och kantör.

Bohlin, C.

Organist.

Olsson, O. E.

Diakonissor.

(*Gemensamma för församlingen och fat-
tigvårdsstyrelsen: Västmannagatan 63,
Va., st. 956; mottagningstid: tisdagar,
fredagar och lördagar 8—10.*)

Norrbom, Karin; Gustafsson, Alma K.

Kyrkovaktmästare.

Axén, J. A.; Wærner, A. S.

Församlingens kyrkoråd.

Hallberg, H. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se
ovan); Edblom, J. R., byggmästare; Enell,
H. G. O., apotekare, kyrkovård; Fegth, J.
P., bruksägare; *von Friesen, F. Hj., revisor;
Lindberg, G. E., hamnfogdeinspektör; *Lind-
holm, J. M., fabrikör, kyrkovård; *Nycander,
O. J. T., ingenjör, stadsfullm.; *Olsson, F.
T., direktör.

Kyrkonotarie.

Falkenberg, A. C. M., frih.

Sabbatsbergs ålderdomshem.

*Sabbatsbergs ålderdomshem, Torsgatan 32,
Va.; rt. 86 06; st. 71 40.*

Inrättningen, som förut bildat egen församling,
ingår nu i Gustav Vasa (jfr under fattigvårds-
nämnden, sid. 100).

Predikant.

Lundström, E. Hj. J.

Organist och försångare.

Selander, Anna Ch.

Vaktmästare.

Olsson, K. J.

S:t Matteus församling.

Expedition: Dalagatan 78 B, Va.; rt. 114 99; st. 94 80; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Adolf Fredriks församling den 1 maj 1906 (jfr ovan under denna förs.). En kyrka hade redan före delningen blivit uppförd och invigd år 1903. Inom församlingen ligger borgerskapets änkhuss, som förut utgjort egen församling. Genom kungl. förordning den 30 september 1910, som trädde i kraft den 15 oktober samma år, upphörde inrättningen att vara egen församling, men har fortfarande eget prästerskap, som den själv avlönar.

Stat år 1914. Utgifter: 87,037: 34 kr.; inkomster: 89,907: 27 kr.

Utdebitering per bevällningskrona. Till kyrkokassan 25 öre, till prästerskapets avlöning 3 öre, till skolkassan 7 öre och till församlingsbiblioteket 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning en krona för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., hyresersättning 1,600 kr. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., hyresersättning 1,000 kr. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., hyresersättning 600 kr. Pastorsadjunkt: 2,500 kr. Kyrkonotarie: 600 kr. Klockare och kantor: 2,500 kr., hyresbidrag 600 kr. Organist: 1,500 kr., personligt löne-tillägg 500 kr. Förste kyrkovaktmästare: 1,200 kr., fri bostad. Andre kyrkovaktmästare: lön 1,100 kr., hyresbidrag 300 kr.

Kyrkoherde.

Berglund, A. A. T. (fr. o. m. d. 1/5 1914).

Komminister.

Holmbäck, A. J., (tillträder d. 1/5 1916).

Pastoratsadjunkt.

Gunnard, O. B.

Pastorsadjunkt.

Silén, P. D.

Klockare och kantor.

Gentzel, C. A.

Organist.

Ahlberg, D. J.

Diakonissa.

(*Matteuskyrkan, Vanadisvägen, Va.; st. in- Vasa 63 66; mottagningstid alla dagar utom onsdagar 9—11.*)

Pauli, A. Irene V.

Kyrkovaktmästare.

Hanning, F. O.; Rydblom, J. E.

Församlingens kyrkoråd.

Berglund, A. A. T., kyrkoherde, självskr. o. r. d. f. (se ovan); **Almström**, O. H., disponent, stadsfullm.; ***Anderberg**, A. W., kamrerare; ***Kihlmark**, R. R., fastighetsägare, kyrkovärd; ***Lundberg**, C. P., verkställare; ***Robbert**, J. J. A., byråchef; **Sandberg**, H. T., f. d. bokauktionskommis-sarie; **Westman**, K. A., disponent; ***Sjöman**, E. F., grosshandlare, kyrkovärd.

Kyrkonotarie.

Edman, P. V.

Borgerskapets änkhuss.

Inrättningen, som förut bildat egen församling, ingår numera i Matteus.

Norr tullsgatan 45, Va.; st. 54 38.

Avlöningar m. m. Predikant: arvode 1,600 kr. Organist: arvode 400 kr. Vakt-mästare: uppår lön endast såsom vaktmästare vid änkhuset.

Predikant.

Lindholm, Hj. G. (till d. 1/5 1914).

Organist.

Gustafsson, A. F.

Vaktmästare.

Ahlström, O. F.

Jakobs församling.

Expedition: Malmskillnadsgatan 46, C.; rt. 5 39; st. 69 50; expeditionstid: 10—11.

Jakobs kyrka omtalas i urkunder från tretton-hundratalets midt. Jakobs församling var i början förenad med Solna. Den gamla kyrkan nedrevs av Gustav Vasa, varefter alla in-vånarna på Norrmalm begagnade sig av Klara kyrka. En ny kyrka började byggas under Johan III:s tid, men avstannade arbetet vid hans död, och kyrkan invigdes först 1643. Samma år, den 25 november, delades Norrmalm i två församlingar, Klara och Jakobs, med Brunkeberg som gräns. Denna delning ägde orubbat be-stånd till 1671, då de av Norrmalms invånare, som bodde omkring S:t Johannis kapell (>Kungs-backsboerne) bildade egen församling med av ärkebiskopen men icke av konsistoriet erkänd kyrkoherde. Denna delning upphörde emellertid

Kyrkl. in-stitu-tioner.

**Kyrkl. in-
stitu-
tioner.** snart och »Kungsbacksboerne» fingo i stället gudstjänstlokal i St Olofs kapell under Klara församling. År 1672 skildes Ladugårdslandet från Jakobs församling, dock utan egen präst, då Ladugårdslandet skulle skötas och förestås av amiralitetspredikanterna under kyrkoherdens i Jakob inseeende såsom »superintendent vid amiralitetet». Sedan amiralitetet i början på 1680-talet flyttats till Karlskrona, skildes Jakob och Ladugårdslandet fullständigt 1696.

Den 1 maj 1907 skildes Jakobs och Johannes församlingar.

Stat år 1914. Utgifter: 159,000 kr.; inkomster: 159,000 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till prästerskapets avlöningskassa 6 öre och till kyrkokassan 35 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöningskassa av varje mantalsskriven person 40 öre för man och 20 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad. En komminister: lön 4,000 kr., dessutom två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr. och fri bostad, personligt lönetillägg å 600 kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr., fri bostad. Kyrkonotarie: lön 600 kr. Klockare: lön 3,000 kr., fri bostad. Organist: lön 2,500 kr. Kantor: lön 2,000 kr. Kyrkovaktmästare: lön 1,600 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Hammarsten, Fr.

Komminister.

Rosenius, P. J.

Pastoratsadjunkt.

Lindholm, Hj. G. (till d. 1/5 1914).

Pastorsadjunkt.

Thyssel, N. S., (utn. pastoratsadjunkt i förs.)

Klockare.

Gustafsson, A. M.

Organist.

Lindström, A. E.

Kantor.

Borgstedt, E. R.

Diakonissa.

(Malmskillnadsgatan 46, C.; st. 209 33; mottugningstid: alla hvardagar 9—11.)
Unger, Ingegerd E.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, K. A.

Församlingens kyrkoråd.

Hammarsten, Fr., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Murray, J. A. G., apotekare; Schumacher, C. J. W., bageriidkare; *Sehardt, C. W., hovapotekare; Sjögren, P. A., fabriker, kyrkovärd; Wachtmeister, H. H. son, greve, generaldirektör; Wretman, J., rådmän, kyrkovärd.

Kyrkonotarie.

Afzelius, A. C. A.

Johannes församling.

Expedition: Kammakaregatan 12, Va.; rt. 71 80; st. 909; expeditionstid: 10—11.

Enligt traditionen anlade Magnus Ladulås 1286 nära den plats, där Johannes kyrka nu ligger, ett hospital och ett kapell, som till rid-daren St Georgs ära kallades St Görans kapell. På 1450-talet utlades en del av kapellets tomt till begravningsplats åt Jakobs församling, medan dess kyrkogård till stor del var utlagd till Kungsträdgården. Sedan Gustav Vasa 1527 låtit nedrivna kapellet, låg tomten i mer än hundra år öde och namnet förvandlades till Brunkebergs-kyrkogården. På 1630-talet byggdes där emellertid ett gravkapell, som även användes till gudstjänstlokal för kronans manskap. Först 1671 började det användas till gudstjänster för församlingen under den tid förslag var å bane att skilja Jakobs och Johannes församlingar (jfr ovan under Jakobs församling). Under Gustav III:s tid lades grunden till en ny kyrka, men avstannade arbetet snart. År 1890 invigdes en ny kyrka på platsen, och skildes församlingen den 1 maj 1907 från Jakobs. År 1904 invigdes vid Vanadisunden ett kapell, St Stefanskapellet.

Stat år 1914. Utgifter: 116,000 kr.; inkomster: 116,000 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till prästerskapets löne- och konventionskassa 10 öre och till kyrko- och skolkassa 40 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning av varje skattskyldig person 40 öre för man och 20 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad eller hyresersättning 1,000 kr. Pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad eller hyresbidrag 600 kr. En pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. och personligt lönetillägg 1,000 kr.; en pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. och fri bostad. Komministersadjunkt: personligt avlönad av komminister Laurell. Kyrkonotarie: lön 600 kr. Räkningsförare: lön 900 kr. Klockare: lön 2,500 kr., ersättning för mistade sportler 200 kr., lönetillägg 300 kr., fri bostad. Organist: lön 2,000 kr., lönetillägg 500 kr., vid Johannes kyrka, 1,200 kr., lönetillägg 300 kr., vid Stefanskyrkan. Kantor: lön 1,800 kr. Kyrkovaktmästare vid Johannes kyrka: lön 1,200 kr., fri bostad, ålderstillägg 400 kr. Kyrkovaktmästare vid Stefanskyrkan: lön 1,200 kr., ålderstillägg 200, bostadsersättning 500 kr.

Kyrkoherde.

Öhman, K.

Komministrar.

Laurell, E.; Lignell, E.

Pastoratsadjunkt.

Ring, G. E. T.

Pastorsadjunkter.

Wenner, P. A.; Berlin, E. L.

Komministersadjunkt.

Kihlstedt, G.

Klockare.

Jansson, C. H. T.

Organister.

Sjögren, J. G. E. (Johannes kyrka); Wahlstedt, Edla (Stefanskyrkan).

Kantor.

Wiklund, W.

Diakon och diakonissor.

(*Frejgabten 25, Va.; st. Vasa 72 73, Brunkeb. 14 91; mottagningstid: måndagar, tisdagar, torsdagar, fredagar och lördagar 8—10 f. m.*)

Karlsson, A.; Törneblad, M. Ch. (Mia); Nilsson, Alna.

Kyrkovaktmästare.

Ehnqvist, A. F. (Johannes kyrka), st. Brunkeb. 2 86; Beijer, E. W. (Stefanskyrkan), st. Vasa 74 59.

Församlingens kyrkoråd.

Öhman, K., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); *Herslow, E. J. A., f. d. justitieråd; *Hjorth, J. E., disponent, stadsfullm., kyrkovård; Lagercrantz, A. E. W., vice häradshövding, stadsfullm.; Lindberg, A. W., bokhållare; *Sehardt, C., prakt. läkare; Svedelius, C., rektor; *Wassberg, A., överlärare; Wikland, S. H. S., distriktchef i järnvägsstyrelsen, kyrkovård.

Kyrkonotarie.

Engellau, I.

Räkenskapsförare.

Bellström, C. G.

Engelbrekts församling.

Expedition: Östermalmsg. 67, Ö.; rt. 108 03; st. 98 13; expeditionstid: 10—11.

Församlingen skildes från Hedvig Eleonora den 1 maj 1906 (jfr nedan under denna förs.). Grund till en kyrka för församlingen lades den 14 maj 1910; kyrkan invigdes den 25 januari 1914. Ett kapell i Hjorthagen blev färdigt 1909.

Stat år 1914. Utgifter: 134,591 kr.; inkomster: 134,591 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till prästerskapets avlöning 5 öre, till kyrkokassan 37 öre och till skolkassan 3 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning 50 öre person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bostad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålderstillägg, vardera å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt och kapellpredikant vid Hjorthagen: 3,600 kr., fri bostad. Pastorsadjunkt: 2,500 kr. Kyrkonotarie: 700 kr. Klockare: 2,500 kr., fri bostad, personligt löne-tillägg 500 kr. Organister: 1,500 kr. och 1,200 kr. Kantor: 1,000 kr. Kyrkovaktmästare: 1,500 kr., fri bostad.

Kyrkl. in-sti-tutioner.

Kyrkoherde.

Vakant.

Vice pastor.

Lindhagen, L. T.

Komminister.

Bergius, C. Y.

Pastoratsadjunkt och kapellpredikant vid Hjorthagen.

Lindh, A., (fr. o. m. d. 1/3 1914).

Vice pastoratsadjunkt.

Kronqvist, G. A.

Pastorsadjunkt.

Montan, G. E.

Klockare och kantor.

Blomberg, C. H.

Organister.

Vakanta, tff. Larsson, E. G. (Engelbrektskyrkan); tff. Åhlén, D. M. (Hjorthagen).

Diakonissa.

(*Surbrunnsgatan 10, Va.; st. 124 95; mottagningstid: 8—10 f. m.*)

Ingman, Rosa M.

Kyrkovaktmästare.

Granfelt, A. M.

Församlingens kyrkoråd.

Lindhagen, L. T., vice pastor, självskr. ordf. (se ovan); *Johansson, N. J. A., byggmästare; *Kajiser, A. H. G., apotekare, kyrkovård; Leyonmarck, J. L., f. d. kanslisekreterare; Lind, G. H., direktör; Lindahl, M., direktör, kyrkovård; Lindgren, G. A. H., hovintendent; *Malm, O. B., generalmajor; *von Seth, P., justitieråd.

Kyrkonotarie.

Norman, C. A. H.

Hedvig Eleonora församling.

Expedition: Jungfrugatan 7 B, Ö.; rt. 52 62; st. 70 09; expeditionstid: 10—11.

Ladugårdslandet hörde först under Jakobs församling. År 1656 ansåg Karl X Gustav lämpligt bygga en kyrka på Ladugårdslandet för amiralitetet, och lades grunden 1658 men av-

Kyrk-stannade bygget snart, och en träkyrka upp-
in-byggdes på amiralitetets bestod vid Storgatan
stitu-1670. Den 17 april 1672 fick Ladugårdslandet
tioner. bilda egen församling, till en början dock utan
egna präster, då amiralitetspredikanterna under
tillsyn av kyrkoherden i Jakob skötte själavården.
Först sedan amiralitetet på 1680-talet flyttats
till Karlskrona, blev skilsmässan 1696 fullständig.
År 1730 återupptogs byggandet av stenkyrkan,
som slutligen den 21 augusti 1737 blev invigd
och kallad Hedvig Eleonora, sannolikt efter
Karl X Gustavs gemål. Följande år nedrevs den
provisoriska träkyrkan. Den 1 maj 1906 delades
församlingen i tre: Hedvig Eleonora, Engel-
brekts och Oscars församlingar.

Stat år 1914. Utgifter: 126,700 kr.; in-
komster: 126,700 kr.

Utdebitering per bevilningskrona. Till
prästerskapets avlöning 4 öre, till kyrkokassan
36 öre och till skolkassan 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets av-
löning 50 öre person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön
8,000 kr., ålderstillägg 1,500 kr., fri bostad.
Komminister: lön 4,000 kr., ålderstillägg
1,000 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt: lön
3,600 kr., fri bostad (personl.). Pastorsad-
junkt: lön 2,500 kr., personligt hyresbidrag
500 kr. Kyrkonotarie: arvode 700 kr. Klock-
kare: 2,500 kr., personligt lönetillägg 500 kr.,
fri bostad. Organist: lön 1,500 kr., personligt
lönetillägg 300 kr. Kyrkosångare: 1,200
kr. Kyrkovaktare: lön 1,500 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Källander A. J.

Komminister.

Kihlgren, J.

Pastoratsadjunkt.

Schröderheim, E. Ph.

Pastorsadjunkt.

Arborelius, E. Th.

Klockare.

Morén, J. T.

Organist.

Blom, O. L.

Kyrkosångare.

Morén, J. T. (se ovan).

Diakonissa.

(Församlingshyddan, Skepparegatan, Ö.;
st. 54 05; mottagningstid: alla vardagar
8—10.)

Olsson, Ellen M.

Kyrkovaktare.

Jansson, A. V.

Församlingens kyrkoråd.

Källander, A. J., kyrkoherde, självskr. ordf. (se
ovan); ***Ahlström**, G. L., generalkonsul, kyrko-
värd; ***Andersson**, F., fabrikör; ***Aurell**, F. O.,
ingenjör; **Bergman**, B. O., justitieråd; ***Brun-**
din, F. A., direktör; **Schalén**, W. F., kansliråd;
Schönmeier, B. J., vice häradshövding; **Ullén**, J.
A., grosshandlare.

Kyrkonotarie.

Tottle, G. V.

Oscars församling.

Expedition: Fredrikshovsgatan 3, Ö. Dj.;
rt. 119 47 (under expeditionstiden); st. 72 92;
expeditionstid: juni—aug. 10—11;
sept.—maj 9—10,30.

Församlingshyddan: Artillerigatan 52,
Ö.; st. 144 80.

Oscars församling avskildes från Hedvig
Eleonora den 1 maj 1906 (se vidare under denna
förs.). En kyrka hade redan före delningen upp-
byggts och invigts år 1903.

Stat år 1914. Utgifter: 117,350 kr.; in-
komster 117,350 kr.

Utdebitering per bevilningskrona. Till
prästerskapets avlöning 7 öre till kyrkokassan
28 öre och till skolkassan 2 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets av-
löning 50 öre person.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 8,000
kr., två ålderstillägg, vardera å 750 kr., fri bo-
stad. Komminister: lön 4,000 kr., två ålders-
tillägg å 500 kr., fri bostad. Pastoratsadjunkt:
lön 3,600 kr. samt bostad mot en hyra af 600
kr. Pastorsadjunkt: lön 2,500 kr. Kyrko-
notarie: arvode 700 kr. Kyrkoherdens
personlige adjunkt: betalas av kyrkoherden
för varje tjänst enligt överenskommelse. Klock-
kare: lön 2,500 kr., fri bostad. Organist:
lön 1,500 kr., lönetillägg 500 kr. Organist i
Djurgårdskyrkan 400 kr. Kantor: lön 1,000
kr., lönetillägg 500 kr. Kyrkovaktare: lön
1,200 kr., lönetillägg 300 kr., fri bostad. Kyrko-
vaktmästare: lön 1,500 kr., lönetillägg 200
kr.

Kyrkoherde.

Fries, S. A., stadsfullm.

Komminister.

Aurelius, B. O.

Pastoratsadjunkt.

Algård, N. S. H.

Pastorsadjunkt.

Gyberg, P. J. (fr. o. m. d. 1/5 1914).

Kyrkoherdens personlige adjunkt.

Vakant.

Klockare.

Sandberg, O. T.

Organist.

Vrethblad, V. P.

Kantor.

Sandberg, O. T. (se ovan).

Organist i Djurgårdskyrkan.

Liljeholm, f. Skog, Anna S.

Diakonissa.

(Fredrikshovsgatan 3, Ö. Dj.; st. 72 92; mottagningstid: alla vardagar 8—9.)

Könsberg, Elsa Ch.

Kyrkovaktare.

Andersson, P. A.

Kyrkovaktmästare.

Erikson, M.

Församlingens kyrkoråd.

Fries, S. A., kyrkoherde, stadsfullm., självskr. ordf. (se ovan); *Alm, C. S., roteman; Bayard, C. G., grosshandlare; Broman, J. W., direktör, kyrkovård; Carlson, L. Fr., grosshandlare; *Didring, F. V., grosshandlare, kyrkovård; *Ekman, A., krigsråd; Hammarberg, J. F., rådmän; *Nilsson, N. byggmästare; *Nyström, T. G., överste; Roberg, T., konsul.

Kyrkonotarie.

Törnell, E. R.

Katarina församling.

Expedition: Högbergsgatan 15, Sö.; rt. 7661; st. 38 20; expeditionstid: 9—10,30 samt fredagar 7—8 e. m.

På den plats, där Kristian Tyrann år 1520 låtit bränna liken av de i Stockholms blodbad dödade jämte Sten Sture d. y:s lik lät Johan III 1576 resa ett mindre kapell, som till minne av Sture kallades Sturekapellet. Där detta kapell stått, lät Karl X Gustav 1656 lägga grunden till Katarina kyrka, sedan han två år förut förordnat om Södra malmens delande i två församlingar, Maria och Katarina, den senare sannolikt uppkallad efter hans moder. År 1723 nedbrann kyrkan men återuppbyggdes redan följande år.

Med anledning av reformationsjubelfesten 1893 insamlades medel till en minneskyrka i Stockholm, vilka medel 1898 överlämnades till Katarina församling som grundplåt till en ny kyrka. Denna kyrka, som invigdes år 1906, kallades efter dåvarande drottningen för Sofiakyrkan.

Inom församlingen ligger Danviks hospital, som förut bildat egen församling, men sedan den 15 okt. 1910 fullständigt ingår i Katarina; inrättningen har dock eget prästerskap och egen gudstjänstlokal.

Stat år 1914. Utgifter: 128,260 kr.; inkomster: 128,260 kr.

Utdebitering per bevilningskrona. Till församlingen 25 öre; till folkskolan 10 öre.

Personlig avgift. Till församlingen 8 kr. för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 7,500 kr., dessutom ett ålderstillägg å 1,000 kr., fri bostad. Två komministrar: lön 4,000 kr., personligt ålderstillägg 500 kr., fri bostad. Två pastoratsadjunkter: lön 3,000 kr., dessutom i hyresbidrag 600 kr. En pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad; en pastoratsadjunkt: lön 2,000 kr. och en: lön 1,500 kr. Kyrkonotarie: lön 600 kr. Klockare: lön 1,800 kr., fri bostad, ålderstillägg 500 kr. En organist (vid Katarina kyrka): lön 1,200 kr., två ålderstillägg å 300 kr., hyresbidrag 500 kr. En organist: lön 1,200 kr. samt ett ålderstillägg å 300 kr. Två kantorer: lön 900 kr. Kyrkofogde: lön 500 kr. En kyrkovaktare (Katarina kyrka): lön 1,000 kr., fri bostad; en kyrkovaktare (Sofiakyrkan): lön 1,000 kr., dessutom i hyresbidrag 350 kr.

Kyrkoherde.

Landquist, C. A. E.

Komministrar.

Fristedt, C. E., tjl.; Klefbeck, E. A., stadsfullm.

Vice komminister.

Fahl, G. A.

Pastoratsadjunkter.

Hansson, O. A.; Ahlfeldt, R. A.

Pastorsadjunkter.

Stenberg, Hj. A.; Nordvall, Fr.; Breitholtz, T. N. R.

Klockare och kyrkofogde.

Berglöf, C. A. R.

Organister.

Larsson, J. W. (Katarina kyrka); Wennerberg-Reuter, Sara M. E. E. (Sofiakyrkan).

Kantorer.

Berglöf, C. A. R. (Katarina kyrka); Broman, J. A. (Sofiakyrkan).

Församlingssystrar.

Hogenberg, Maria; Landquist, Hanna, *Högbergsg. 13, Sö.; st. 138 43, mottagning: alla söckendagar kl. 8—9.*

Ehnberg, M. J. (Hanna); Nilsson, Ida A., *St. Mejters gr. 9, Sö.; st. 31 11, mottagning: månd., onsd., fred. kl. 9—11.*

Dahlgren, Emma A. J., *Helgalunden 2, Sö.; st. 136 08, mottagning: alla vardagar kl. 8—9.*

Kyrkovaktare.

Andersson, A. P. (Katarina kyrka); Sköldström, K. L. (Sofiakyrkan).

Kyrkl. in-stitutioner.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Församlingens kyrkoråd.

Landquist, C. A. E., kyrkoherde självskr. ordf. (se ovan); *Bergström, A. W., arkitekt, kyrkovård; Lundwall, S. A., advokat; *Bäckström, J. A., grosshandlare; Djurling, E. W., konsul; Hallgren, L. G., järnhandlare; *Looström, A. H., protokollssekreterare; *Pettersson, K. G., direktör; Romare, P. B., direktör, stadsfullm., kyrkovård; *Thunell, J. W., byggmästare; Mårtensson, O., fabrikör.

Kyrkonotarie.

Lundwall, S. A. (se ovan).

Danviks hospital.

Expedition: Danviks prästgård, Sö.; st. 13254; pastorexpeditionen öppen tisdagar och fredagar 2—3.

Danviks hospital har förut bildat egen församling men ingår nu i Katarina.

Avlöningar m. m. Predikant: arvode 1.200 kr. Organist: 300 kr. Klockare och vaktmästare: 860 kr. jämte bostad.

Predikant.

Breitholtz, T. N. R., (se ovan).

Organist.

Klingberg, Anna G. A.

Klockare och vaktmästare.

Ekberg, A. V.

Maria församling.

(Maria Magdalena.)

Expedition: St Paulsgatan 10, Sö.; rt. 74 34; st. 39 68; expeditionstid: 9—10,30.

Maria Magdalena församling omfattade ursprungligen hela Söder. Kyrkan upbyggdes allra först 1347 men nedrevs redan 1527. Började åter upbyggas 1576 och blef färdig 1634 men nedbrann 1759, varpå den genast återupbyggdes och kunde i sitt nuvarande skick invigas redan 1763. Församlingens förste pastor (kaplan) omnämnes 1354.

Stat år 1914. Utgifter: 131,247: 85 kr.; inkomster: 131,247: 85 kr.

Utdebitering per bevillningskrona. Till kyrkokassan 40 öre, till prästerskapets avlöning 10 öre och till folkskolan 3 öre.

Personlig avgift. Till prästerskapets avlöning en kr. för man och 50 öre för kvinna.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lösen för 2,800 k.-fot spannmål¹⁾ 1,714 rdr, fri bostad och 1,500 kr. till tjänstebiträde. Två komministrar: lösen för 1,400 k.-fot spannmål, 857 rdr, fri bostad samt i personligt lönetillägg 750 kr. åt nuvarande innehavarne. En pastorats-

adjunkt: lön 3,000 kr., fri bostad samt personligt lönetillägg 1,000 kr.; en pastoratsadjunkt: lön 3,000 kr., hyresersättning 600 kr. Pastorsadjunkt: lön 1,500 kr. Kyrkonotarie: lön 500 kr., arvode för räkningsuppgörande 200 kr. Klockare: lön 2,000 kr., fri bostad samt personligt lönetillägg 500 kr. Organist: lön 1,500 kr. Kantor: lön 1,000 kr. samt personligt lönetillägg 200 kr. Kyrkofogde: lön 500 kr. Kyrkovaktmästare: 1,400 kr., fri bostad. Expeditions-vaktmästare: 1,200 kr., fri bostad och för ringning 240 kr.

Kyrkoherde.

Eklund, K. A.

Komministrar:

Winberg, I.; Lindeberg, E. W.

Pastoratsadjunkter.

Molin, O. E.; en vakant.

Pastorsadjunkt.

Ankar, G. A.

Klockare och kyrkofogde.

Arring, J. A. A:son.

Organist.

Heintze, G. Hj.

Kantor.

Lindqvist, G. H.

Diakonissa.

(Brännkyrkagatan 187, Sö.; st. Söder 3 56; mottagningstid: alla vardagar 8—9,30.)

Andersson, Beda.

Kyrkovaktmästare.

Andersson, A. R.

Expeditionsvaktmästare och eldare.

Johanson, T. E.

Församlingens kyrkoråd.

Eklund, K. A., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); Blomdahl, P. A., byggmästare; *Carlsson, C. M., fabrikör; *Carlsson, J. A. C., grosshandlare; Ehrngren, O. I., ingenjör, kyrkovård; Montelius, G. O. A., f. d. riksantikvarie; Riben, K. A., vice häradshövding; *Wassén, C., disponent, stadsfullm., kyrkovård; *Östberg, J., f. d. kammarrättsråd, stadsfullm.

Kyrkonotarie.

Masreliez, K. V.

Brännkyrka församling.

Denna församling lyder ännu (april 1914) under Strängnäs stift, men skall enligt kungl. brev av den 31 dec. 1913 fr. o. m. 1 maj 1914 höra under stadens konsistorium, i vilket

¹⁾ Rörande värdet av dessa förmåner se Stockholms läns markegångstaxa (Kommunal författningsamling för Stockholm 1912 n:r 97).

församlingens kyrkoherde då skall äga säte och stämman. Utom kyrkoherden skall i församlingen finnas en komminister och en pastoratsadjunkt.

Tyska församlingen.

(St Gertrud.)

Expedition: Svartmangatan 16, St.: rt. 60 04; st. 21 56; expeditionstid: 10—11 (1 juni—15 sept. tisdagar och fredagar 10—11).

Tyskarna i Stockholm fingo 1571 av konung Johan III frihet att uppbygga sin egen kyrka och hava begravningsplats, till vilka ändamål de, till en början tillsammans med finska församlingen, använde St Gertruds kapell, som stod på den plats, där nu tyska kyrkan står. När detta kapell först blivit byggt, är okänt, men 1607 erhöi Tyska församlingen kapellet »för evärdeliga tider», vilken donation av konung Gustav II Adolf stadfästes 1612, varpå kyrkobygget igångsattes 1619 och fullbordades 1642.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: 8,000 kr., fri bostad. En pastorsadjunkt: 3,600 kr.; en pastorsadjunkt: 300 kr. Kyrkonotarie: 1,200 kr. Klockare: 2,100 kr., två ålderstillägg 600 kr. Organist: 1,000 kr. Kantor: 600 kr. Klockspelare: 400 kr. Kyrkovaktare: 1,200 kr., fri bostad. Ringare: 250 kr.

Hederspresident.

Vakant.

Kyrkoherde.

Sterzel, G. F.

Pastorsadjunkter.

Matthes, J. M.; Kronqvist, G. A.

Klockare.

Faulwasser, J. Th.

Organist.

Lundh, L. A.

Kantor.

Wibergh, J. J.

Klockspelare.

Wibergh, J. J. (se ovan).

Kyrkovaktare.

Malmqvist, C. E.

Dessutom en *ringare*.

Församlingens kyrkoråd.

Sterzel, G. F., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); **Kahl**, G. A., fabrikör; **Däumichen**, M. C. A., generalkonsul; **Bäcker**, E. C., grosshandlare; **Schmelzkopf**, T. J. W., grosshandlare; **Zimmerman**, A. M., revisor; **Pott**, G. F. L., direktör.

Kyrkl.

in-
stitu-
tioner.

Kyrkonotarie.

Wirth, L. O. F.

Finska församlingen.

(Fredriks förs.)

Expedition: Finska kyrkan, Slottsbacken 2 C, St.: rt. Staden 150; expeditionstid: tisdagar och fredagar 11—12.

Finska församlingen hade under ett par hundra år sin gudstjänstlokal på diverse platser både i staden och på malmarna, däribland åren 1609—1719 i Riddarholmskyrkan, till dess den år 1725 fick sin nuvarande kyrka, det forna s. k. Lilla bollhuset, vilket genom »öppet brev den 14 februari 1727 tillförsäkrades dem med öryggelig besittningsrätt».

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 4,000 kr., fri bostad. Klockare, organist och kantor: lön 700 kr., fri bostad. Kyrkovaktare: lön 300 kr., fri bostad.

Kyrkoherde.

Montell, V.

Klockare, organist och kantor.

Ritari, J.

Kyrkovaktare.

Hedlund, W.

Församlingens kyrkoråd.

Montell, V., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); **Alrutz**, A. O., f. d. byggnadschef; **Bastman**, A. E., sekreterare; **Bastman**, G. A., grosshandlare; **Brunström**, C. E. L., revisor i tullverket, kyrkovård; **Lindholm**, P. A., grosshandlare; **Nordenstrahl**, T. O. R., förste ingenjör; **Orvin**, H. S., banktjänsteman; **Sällström**, A. G., byggmästare; en vakant.

Kyrkl. in- stitutioner. K. hovkonsistorium med därunder hörande församlingar.

Hovkonsistorium lär vara instiftat år 1662. I en den 20 december 1662 utfärdad »ordning», var-
efter öfver hovpredikanten och hovpredikanterna
skulle sig rätta», omtalas trenne hovpredikanter,
bland dem en öfverhovpredikant. I nådig »in-
struktion för consistorium alicum» av den 28.
juni 1681 tillägges konsistorium samma rätt och
myndighet som andra konsistorier i riket; preses
skulle vara öfverhovpredikanten; ordinarie bi-
sittare öfriga hovpredikanter, när ärenden rörande
kungl. livgardet förekommo, skulle prästerna
vid regementet äga säte och stämma i konsisto-
riet. Förordningen om rättgången i domkapitel-
len av den 11 februari 1687 gjorde livgardes-
och artilleripredikanter till ordinarie ledamöter
av konsistoriet, i senare tider tillkom även
kyrkoherden i Skeppsholms församling. De
under detta konsistorium lydande församlingarna
äro samtliga icke territoriella. Hovförsamlingens
gudstjänst förrättas uti slottskapellet; Svea liv-
garde, Göta livgarde, livgardet till häst, Svea
artilleriregemente begagna Gustav Adolfskyrkan,
vilken invigdes den 6 november 1892, och Svea
ingenjörkår Kungsholms kyrka såsom gudstjänst-
lokal.

Instruktion. Kungl. instruktion den 28
juni 1681 (med ändringar).

Hovkonsistorium.

K. slottet, St.; ingen bestämd sessionstid.

Preses.

Billig, A. G. L., öfverhovpredikant, biskop.

Ledamöter.

Bergö, C. J., regementspastor i Svea artilleri-
regementes förs.

Elmqvist, H. F. A., regementspastor i livgardets
till häst förs.

Gemzell, E. E., ord. hovpredikant, kyrkoherde i
Skeppsholms förs.

Rogberg, O. E., regementspastor i Göta liv-
gardes förs.

Åhfeldt, O. C. P., ord. hovpredikant, pastor i
hovförs.

En vakant (regementspastor vid Svea livgarde).

Svea ingenjörkårs och fälttelegrafkårens förs.
har ingen representant i hovkonsistorium.

Konsistorienotarie.

Törnell, E. R.

Hovkleresiet.

Expedition: Slottskyrkans sakristia, St.

I spetsen för hovkleresiet stod redan under
Gustav II Adolf en förste hovpredikant, se-
dermera även en äldste hovpredikant. Vid
mitten av 1600-talet synes först titeln öfver-
hovpredikant hava uppkommit och har all-
sedan varit den brukliga för chefen för hov-
prästerskapet.

Årlöningarm.m. Öfverhovpredikant: 750
kr. Ordinarie hovpredikanter: se under
hovförsamlingen. E. o. hovpredikanter upp-
bära ej arvode.

Öfverhovpredikant.

Billig, A. G. L., biskop (se ovan).

Ordinarie hovpredikanter.

Åhfeldt, O. C. P. (se ovan); **Gemzell,** E. E., rege-
mentspastor vid k. flottan (se nedan).

Tjänstgörande e. o. hovpredikanter.

Ekdahl, F. N., kyrkoherde i Fjellie; **Mazer,** T. A.,
f. d. adjunkt vid norra latinläroverket; **Örten-
blad,** P. J. H. T., kyrkoherde i Hedemora; **Hammarsten,**
F., kyrkoherde i Jakobs förs.; **Bes-
kow,** F. A., kyrkoherde i Stora Malm; **Ljung-
hoff,** A. H. son, kyrkoherde i Ausås; **Johansson,**
C. A., kyrkoherde i Mjölby; **Norrby,** C. J.,
föreståndare för diakonissanstalten; **Källander,**
A. J., kyrkoherde i Hedvig Eleonora förs.; **Rund-
gren,** V. E., predikant vid Johanneskyrkan i
Göteborg; **Leijonhufvud,** K. A., frih., kyrkoherde
i Södertälje stads- och landsförs.; **Nilsson,** L.
J. P., komminister i Gudhem, reg.-pastor; **Hallberg,**
H. E., kyrkoherde i Gustav Vasa förs.; **Bruncrona,**
A. G. M., kyrkoherde i Lovö; **Andræ,** S. E. J.,
kyrkoherde i Jönköping; **Nilson,** S. J., kyrkoherde
i Solna; **Caroli,** Cl. A., kyrkoherde i Norra Vram; **Jonsson,**
K. L., kyrkoherde i Hör; **Malmberg,** P. G. J.,
regementspastor vid andra livgrenadjärrege-
mentet, Norrköping.

Hovförsamlingen.

*K. slottets högvaktsflygel, St.; st. 28 86;
expeditionstid: tisdagar och fredagar*

1—2.

Årlöningar m. m. Pastor: lön 2,500
kr. Ordinarie hovpredikant: lön 300 kr.
Klockare: lön 1,000 kr. Organist: lön 750
kr. Kantor: lön 200 kr. Pedell vid hov-
konsistorium 100 kr. Kyrkovaktare: lön
400 kr.

Pastor.

Åhfeldt, O. C. P.

Ordinarie hovpredikant.

Gemzell, E. E.

Klockare och pedell vid hovkonsistorium.

Berg, P. J. R.

Organist.

Hennerberg, C. F.

Kantor.

Sylvén, E. A.

Kyrkovaktare.

Jansson, N. A.

Församlingens kyrkoråd.

Ledamöter.

Åhfeldt, O. C. P., självskr. ordf. (se ovan); **Bäckström**, E. G. M., f. d. byråchef; **Hennerberg**, C. F., musikdirektör; **Radhe**, K., hovintendent; **Sylvén**, E. A., kantor.

Svea livgardes församling.

Expedition: Östermalmsgatan 45, Ö.; rt. Östern. 5 00; st. 144 13; expeditionstid: måndagar, onsdagar och fredagar 3—4.

Avlöningar m. m. Regementspastor: lön 2,000 kr., dessutom i inkvartering 400 kr. Klockare: arvode 100 kr.

Regementspastor.

Vakant.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Regementspastorn, självskr. ordf. (se ovan); **Nystedt**, S. O., överstelöjtnant; **Lagerbjelke**, C. A., frih., major; **af Klercker**, J. T. A., kapten; **Liljeholm**, C. J. A., fanjunkare.

Göta livgardes församling.

Expedition: Göta livgardes kasern, en tr. t. h., Ö.; expeditionstid: måndagar, onsdagar och lördagar 12—1 (juni—augusti endast onsdagar och lördagar 12—1).

Avlöningar m. m. Regementspastor: arvode 1,000 kr.; påsköre 200 kr.

Regementspastor.

Rogberg, O. E.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Kyrkl.

Rogberg, O. E., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); **Helling**, E. F. H., löjtnant; **Jentzen**, C. B., kapten, regementskvartermästare; **Löwenhielm**, H. A., kapten; **Malm**, J. G., fanjunkare; en vakant.

in-
stitu-
tioner.

Livgardets till häst församling.

Expedition: regementets kasern, Sturevägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och lördagar 10,30—11,30.

Avlöningar m. m. Regementspastor: arvode 1,000 kr.

Regementspastor.

Elmqvist, H. F. A.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Elmqvist, H. F. A., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); en major; en ryttmästare; en löjtnant en regementsintendent; en underofficer.

Svea artilleriregementes församling.

Expedition: regementets kasern, Valhallavägen, Ö.; expeditionstid: onsdagar och fredagar 11—12.

Avlöningar m. m. Regementspastor, lön 1,000 kr. En bataljonspredikant: lön 500 kr., inkvartering 400 kr.; en bataljonspredikant åtnjuter ingen lön.

Regementspastor.

Bergö, C. J.

Bataljonspredikanter.

Blomquist, O. R.; Vicander, J. P:son.

Klockare.

Malmsten, C. A.

Församlingens kyrkoråd.

Bergö, C. J., regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); **Bolin**, A., överstelöjtnant; **Blomquist**, O. R., bataljonspredikant; **von Krusenstjerna**, L. E. F., löjtnant; **Way**, S. T. M., kapten; **Westerlund**, G. A., styckjunkare.

Skeppsholms församling.

(K. flottan.)

Skeppsholmen, Ö.Dj.; st. 103 95; expeditionstid: 10—10,45.

Avlöningar m. m. Kyrkoherde: lön 6,500 kr., fri bostad. Bataljonspredikant: lön 1,200 kr. Klockare: lön 600 kr. Organist och kantor: lön 500 kr. Kyrkovaktare: lön 300 kr.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

Kyrkoherde.

Gemzell, E. E.

Bataljonspredikant.

Dehlgren, A. T.

Klockare.

Born, C. Hj.

Tf. organist och kantor.

Eklblom, H. M.

Kyrkovaktare.

Lundgren, G. A.

Församlingens kyrkoråd.

Gemzell, E. E., kyrkoherde, självskr. ordf. (se ovan); **Olsen**, C. O., f. d. viceamiral; ***Anckers**, N. E., kommandör; **Dyrssen**, G., konteramiral; ***Engström**, I. A., marindirektör; **Munthe**, C. L. A., kommandörkapten, kyrkovård; ***Näsman**, R. C. T., marinintendent, kyrkovård; **Martin**, E. D. W., auditör.

Kyrkonotarie.

Hubendick, L. A.

Svea ingenjörkårs och fälttelegrafkårens församlingar.

Gemensam expedition Hantverkaregatan 35, K.; rt. 9 22; expeditionstid: oktober—maj onsdagar och fredagar 11,30—12,30, juni—september onsdagar 11,30—12,30.

Avlöningar m. m. Regementspastor: arvode 1,000 kr.

Regementspastor.

Vakant, tf. **Folkard-Holmgren**, J. F.

Församlingarnas kyrkoråd.

Folkard-Holmgren, J. F. tf. regementspastor, självskr. ordf. (se ovan); **Sallberg**, E. G. P., överstelöjtnant i fortifikationens reserv; **Ahlmann**, H. W., överste i fortifikationens reserv; **Dahlberg**, A. B. C., fanjunkare vid fortifikationen; en vakant.

Främmande trosbekännares församlingar.

Katolska församlingen.

(Romersk-katolsk.)

Expedition: Norra Smedjegatan 24, C.; st. Brunkeb. 3 05; expeditionstid: månd., onsd. o. fred. kl. 10,30—11,30 f. m.; 1 juni—15 sept. endast månd. o. fred. kl. 10,30—11,30 f. m.

De katolska församlingen i Stockholm tillhörande, inom staden boende medlemmar av samma församling skola numera för anteckning om deras borgerliga förhållanden upptagas i kyrkoböckerna för den till svenska kyrkan hörande församling, inom vars område de bo och hava sitt hemvist. Förut har den katolska församlingens föreståndare haft att över denna församlingens medlemmar föra enahanda anteckningar, som det tillkommer svenska kyrkans prästerskap att föra över sina församlingsmedlemmar, samt att meddela betyg och uppgifter med samma giltighet som de av svenska kyrkans prästerskap meddelade. Denna befogenhet har efter den 1 januari 1911 upphört.

Katolska församlingens prästerskap har tillerkänts rätt att med laga verkan förrätta vigsel.

Avlöningar m. m. Föreståndare: 1,500 kr. Kyrkoherde: 1,200 kr. Pastor och pastorsadjunkter: 1,200 kr. Organister: 600 kr. Portvakt: 300 kr.

Dessutom åtnjuter pastor ålderstillägg å 400 kr., föreståndare, kyrkoherde, pastor och pastorsadjunkter fri bostad och ved, portvakt fri bostad och underhåll.

Föreståndare.

Bitter, J. F. A.

Kyrkoherde.

Wessel, E.

Pastor.

Kiesler, R.

Pastorsadjunkter.

Benelius, J. P. E.; Lohmeyer, J. G. J.; Borka, Fr.

Organister.

Kihlgren, Gertrud F. B. (S:ta Eugenia kyrka); Nylander, A. (S:t Eriks kyrka).

Portvakt.

Pätzold, Fr.

Församlingens kyrkoråd.

Wessel, E., kyrkoherde, ordf. (se ovan); Andersson, E. J. K., disponent; Barsuglia, A. J., fabrikör; Benelius, J. P. E., pastorsadjunkt, sekreterare (se ovan); Roesler, E. J. R., f. d. fotograf.

Mosaiska församlingen.

Expedition: Wahrendorffsgatan, 3. C.; st. 62 30; expeditionstid: varje helgfri fredag 9,30—10,30 f. m.

Kassakontor: Wahrendorffsgatan 3. C.; st. Brunkeb. 16 00; expeditionstid: judiskt och kristligt helgfria dagar 10—12 f. m.

Medlem av Stockholms mosaiska församling är en var till mosaiska läran hörande svensk undersåte, som är mantalsskriven i Stockholm eller på annan svensk ort, belägen närmare till Stockholm än till någon av de övriga orter i Sverige, där mosaisk församling finnes. (Mosaiska församlingar med fullständig församlingsordning finnas utom i Stockholm i Norrköping, Växjö, Kalmar, Oskarshamn, Karlskrona, Malmö, Göteborg och Sundsvall.)

Församlingens beslutanderätt utövas vid församlingensstämma. I ärende angående gudstjänsten och vad därmed äger sammanhang må församlingen icke fatta beslut förr än förslag eller yttrande in frågan avgivits av församlingens rabbin. Två ordinarie församlingensstämmor skola årligen hållas, den ena i april och den andra i oktober.

Verkställighet och förvaltning tillkomma församlingens föreståndare. Föreståndarne skola vara fem till antalet, kassaföreståndaren inberäknad, och väljas vid den ordinarie församlingensstämman i oktober för en tid av fyra år. Föreståndarne utse inom sig en ordförande och två kyrkoföreståndare.

Lagar m. m. Ordning för mosaiska församlingen i Stockholm, av kungl. majt fastställd den 12 juni 1882, med ändring den 5 aug. 1904.

Avlöningar m. m. Rabbin: lön 10,500 kr. Lärare: lön 4,500 kr. Sekreterare: 800 kr. Organist: lön 1,800 kr. En kantor: lön 4,200 kr.; en kantor: lön 3,000 kr. Kamrerare: 2,000 kr. Bokhållare: 1,000 kr. Vaktmästare: 1,300 kr., därav lön 1,000 kr., tjppr 300 kr., fri bostad, ved och lyse.

Rabbin.

Ehrenpreis, M., (tillträder d. ¹/₁₀ 1914).

Lärare.

Fried, M.

Organist.

Åkerberg, C. E. E.

Kantorer.

Saul, F.; Falk, F. I.

Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.

**Kyrkl.
in-
stitu-
tioner.**

Josephsson, J.

Kamrerare.

Bokhållare.

Seligman, Anna.

Vaktmästare.

Krantz, F. A.

Föreståndare.

Bonnier, I. A., bokförläggare, kyrkoföreståndare; **Hirsch, O. S.**, ingenjör, kyrkoföreståndare; **Thiel, A. S.**, grosshandlare, kassaföreståndare; **Wolff, H.**, amiralitetsråd; en vakant.

Sekreterare.

Levy, L.

Stockholms församlingsbibliotek.

Församlingsbiblioteken.

Församlingsbiblioteken hava utvecklats ur de s. k. sockenbiblioteken. Dessa senare uppstodo i början på 1800-talet men fingo någon kraftigare tillväxt först med 1842 års folkskolestadga, som ålade prästerna att »uppmuntra till inrättande och begagnande av sockenbibliotek och därtill tjänliga böcker föreslås». Sockenbibliotekens blomstringsperiod infaller under 1860-talet. Efter att under 1870- och 1880-talen hava gått tillbaka började under 1890-talet biblioteks-rörelsen åter att utvecklas. De gamla biblioteken rycktes upp ur sitt förfall och nya biblioteksformer började vinna terräng, såsom nykterhets-, arbetare-, vandrings- och föreningsbibliotek. Statsunderstöd fick denna rörelse först 1905, då riksdagen anvisade 60,000 kr. till folkbibliotek och centrala anstalter för bokförmedling och vandringsbibliotek. Kungl. kungörelsen den 16 juni 1905 ang. understöd åt folkbibliotek särskilde tre olika slag av dylika: 1) *församlingsbibliotek*, 2) *kommunbibliotek*, 3) *föreningsbibliotek*.

Kungl. kungörelsen den 23 september 1912 meddelade nya föreskrifter ang. understödjande av folkbiblioteksväsendet. Understöd lämnas numera dels till *folk- och skolbibliotek*, dels till *riksförbund* om minst 20,000 medlemmar för understödjande av dess genom studiecirklar eller liknande sammanslutningar utöfva verksamhet, dels till *förmedlingsanstalter* för boklån. Till av kyrklig kommun upprättat bibliotek utgår understöd av statsmedel med ett belopp av lägst 40 högst 400 kr., mot villkor bl. a., att församlingen förbundet sig, att för det år, bidraget avser, tillskjuta minst lika mycket som det begärda statsbidraget samt att biblioteket regelbundet vissa dagar i veckan kostnadsfritt hålles tillgängligt för allmänheten. Bidraget sökes i Stockholm hos överståthållarämbetet före den 15 februari det år, för vilket detsamma önskas och utgår icke i kontanter utan i form av bundna böcker, valda ur av eklelesiastikdepartementet uppgjord förteckning och förmedlade till biblioteket genom statsunderstödd förmedlingsanstalt.

I Stockholm finnas tio församlingsbibliotek, nämligen i Storkyrkoförsamlingen och i Klara, Kungsholmens, Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus, Johannes, Katarina och Maria församlingar samt ett gemensamt för Östermalms församlingar. Biblioteken sortera i en del församlingar under skolråden, i andra under en särskild styrelse, tillsatt av kyrkostämman för två år. Dessa bibliotek omfattade den 31 december 1913 tillsammans 51,004 band och lämnade under år 1913 tillsammans 191,369 hemlån.

Storkyrkoförsamlingens bibliotek.

Skomakaregatan 30, 1 tr. ö. g., St.; expeditionstider: jan.—15 juni samt sept.—dec. måndagar, onsdagar och fredagar 7—9 e. m.

I december 1860 väcktes hos Storkyrkoförsamlingens skolstyrelse förslag om »inrättande av något lämpligt läsebibliotek för församlingen» efter framställning i ärendet av skolstyrelsen beslöt församlingen den 28 april 1861 upprättandet av ett bibliotek, som till en början fungerade både som skol- och församlingsbibliotek tills år 1902 en delning ägde rum; församlingsbiblioteket invigdes i sin nya lokal den 7 nov. 1903. Biblioteket, som den 31 dec. 1913 omfattade 3,260 band, åtnjuter för år 1914 av församlingen i anslag 1,500 kr. Antalet boklån under år 1913 uppgick till 2,375.

Styrelsens ledamöter.

Storkyrkoförsamlingens skolråd (se sid. 139).

Bibliotekarie.

Bengtsson, C. V.

Klara församlingsbibliotek.

Klara västra kyrkogatan 20, C; expeditionstid: vardagar 7—8 e. m.

Biblioteket, som tillkommit genom tillfälliga gåvor av privatpersoner, åtnjuter för år 1914 av församlingen 1,200 kr. för inköp av böcker, bindning och katalogisering samt 800 kr. till arvode åt bibliotekets vårdare. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1913 2,655 band. Antal boklån under år 1913 uppgick till 1,319.

Styrelsens ledamöter.

Ordförande.

Söderberg, F. F. V., fil. d.r.

Övriga ledamöter.

Bokander, H. G. E., pastorsadjunkt; Cederschiöld, H. Maria R., journalist, sekr.; Lilja, S. A. J., hovintendent, stadsfullm., kassaförvaltare; Ståhlberg, J. A. A., zinketsare.

Suppleanter.

Rinman, E. B., redaktör; Söderberg, J. G., överlärare.

Bibliotekarie.

Bokander, Sigrid K.

Förs. Kungsholmens församlingsbibliotek.**bibl.**

Agnegatan 16, 1 tr., K.; st. 19122; expeditionstid: jan.—maj samt sept.—dec. alla dagar läsning å lokalen 1—9 e. m., hemlån 5—9 e. m., juni—aug. alla vardagar läsning å lokalen samt hemlån 6—9 e. m.

I Kungsholms församling fanns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolan; år 1901 företogs en delning av detta i ett skolbibliotek och ett bokförråd för vuxna, vilket senare också inrymdes i folkskolehuset Hantverkaregatan 17. Då denna lokal visade sig vara för trång, flyttades biblioteket 1903 till församlingshuset och då lokalen även där blev för liten, anslög församlingen på majstämman samma år 3,500 kr. till inredning av ny lokal och inköp av ny litteratur samt höjde samtidigt bibliotekets årsanslag från 700 till 3,500 kr. I maj 1906 beslöt församlingen att bemyndiga styrelsen att anskaffa ny lokal, den nuvarande, och anslag 2,000 kr. till inköp av möbler. I den nya lokalen, som omfattar fem rum, har tillfälle till läsning på stället också kunnat beredas. Från och med år 1906 ställdes biblioteket, som förut sorterat under skolrådet, under en särskild styrelse. Biblioteket, som den 31 dec. 1913 omfattade 10,528 band, åtnjuter för år 1914 av församlingen i anslag 13,000 kr. (4 öre per bevilningskrona). Antal boklån uppgick under år 1913 till 63,851 av 3,547 låntagare, antalet besök i läsrummen till 20,518.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Dahlgren, E. W., riksbibliotekarie.

Vice ordförande.

Pettersson, G., handlande.

Inspektör och kassaförvaltare.

*Johnson, G. H., regementsläkare.

Övriga ledamöter.

Andersson, J. K. (Hanna), folkskollärarinna;

*Stigler, J. E., läroverksadjunkt.

Suppleanter.

*Örne, A. E., redaktör, stadsfullm.; Johansson, J. E., professor.

Sekreterare.

Första bibliotekarien (se nedan).

Första bibliotekarie.

Wahlström, Hulda A.

Andra bibliotekarie.

Rinman, Ester.

Assistenten.

Schultz, Ingeborg J. M.; Anrep, f. Ringdahl, Hanna E.

Dessutom *extra assistenter.***Adolf Fredriks församlingsbibliotek.**

Saltmätaregatan 1, 1 tr., Va.; Expeditionstider: jan.—15 juni, sept.—dec. vardagar 6—9 e. m., 16 juni—31 aug. tre gånger i veckan, vardera gången 3 timmar enligt annons.

Biblioteket upprättades år 1862, inflyttade 1864 i det då uppbyggda skolhuset Saltmätaregatan 2 och förenades 1902 med en särskild läsesal. Vid Adolf Fredriks församlings delning 1907 värderades biblioteket till 15,000 kr. och inköptes av den nya Adolf Fredriks församling genom erläggande av 5,000 kr. till vardera av Gustav Vasa och Matteus församlingar. I september 1910 flyttades biblioteket till sin nya lokal i församlingshuset, där dess lokaler utgöras av utlåningssal, tvenne läsrum och ett styrelserum. Biblioteket, som den 31 dec. 1913 omfattade 7,250 band, åtnjuter av församlingen för år 1914 i anslag 3 öre per bevilningskrona eller 5,500 kr. Antalet boklån uppgick under år 1913 till 20,898.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

*Rosenberg, J. O., f. d. professor.

Ledamöter.

*Gagner, H. Marie-Louise Ch., seminariendjunkt;

*Holm, Ingrid V. M., fröken; Holmberg, F. J. (Fanny), folkskollärarinna; Nilsson, S., fil. kand., f. d. överlärare, kassaförvaltare.

Sekreterare.

Förste bibliotekarien (se nedan).

Bibliotekarier.

Rosén C. D., förste bibliotekarie; Aminoff, f. Setterlund, Ingrid, andra bibliotekarie.

Dessutom *biträden.*

Gustav Vasa församlingsbibliotek.

Norr tullsgatan 8 B. Va.; st. Vasa 88 11; expeditionstid under sept.—maj: vardagar 6—9 e. m., söndagar 7—9 e. m. samt måndagar, tisdagar och fredagar 2,30—4,30 e. m.; under juni—augusti: vardagar 7—9 e. m.

Biblioteket har tillkommit genom kyrkostämmans beslut den 29 maj 1908. Den ekonomiska grundvalen utgjordes av 5,000 kr., vilka vid Adolf Fredriks församlings delning erlades till Gustav Vasa församling som lösen för dess andel i den odelade församlingens bibliotek. Redan tidigare fanns väl ett mindre bokförärd tillgängligt i Vasastadens folkhem Norr tullsgatan 7, men kan församlingsbibliotekets egentliga tillvaro räknas först fr. november 1909, då låneexpedition och läsesal öppnades i Gustav Vasa församlingshus. Härifrån flyttades biblioteket i november 1912 till sin nuvarande lokal, som omfattar låneexpedition, en större läsesal ett läsrum för barn samt bibliotekariens arbetsrum. Biblioteket, som den 31 dec. 1913 omfattade 5,040 band, åtnjuter av församlingen för år 1914 ett anslag av 9,965 kr. (eller 6 öre per bevilningskrona). Antalet boklån uppgick år 1913 till 28,608.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Dalström, J. J., överlärare.

Övriga ledamöter.

Björklund, Sigrd O. M., fil. kand.; *Carlsson, J. P., direktör; Grönblad, C. A., bibliotekarie; *Liljeson, C. L., gaskontrollör.

Bibliotekarie.

Lundberg, Hildur Ch.

Biträdande bibliotekarie.

Larsson, Hanna M.

Dessutom *extra assistenter.*

Matteus' församlingsbibliotek.

Matteuskyrkan, Dalagatan 80, Va.; st. 68 59. Expeditionstid: vardagar 7—9 e. m.

Biblioteket, som till en början utgjorde filial till Adolf Fredriks församlingsbibliotek, fick fr. o. m. 1909 års ingång egen styrelse och öppnades för utlåning den 1 sept. samma år. Biblioteket omfattade den 31 dec. 1913 4,308 band och åtnjuter av församlingen för år 1914

i anslag 3,000 kr. (eller 2 öre per bevilningskrona). Antalet boklån uppgick år 1913 till 19,479.

**Förs.
bibl.**

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

*Berglund, A. A. T., kyrkoherde.

Övriga ledamöter.

*Anderberg, A. W., kamrerare; *Hoffsten, C. F., magasinförvaltare; Ringselle, G. A., läroverksadjunkt; Sandberg, H. T., f. d. bokauktionskommissarie; Vallin, J. A., arkitekt.

Bibliotekarie.

Rinnan, Elna.

Biträdande bibliotekarie.

Zetterlund, Almida.

Johannes församlingsbibliotek.

Freggatan 25, Va.; expeditionstid: vardagar 6,30—9 e. m.; under juni—augusti måndagar, onsdagar och fredagar 7—9 e. m.

Biblioteket öppnades år 1862 för medlemmar av Jakobs och Johannes församling; efter denna församlings delning överlämnades biblioteket år 1908 till Johannes församling. Biblioteket, som den 31 dec. 1913 omfattade 3,498 band, åtnjuter av församlingen för år 1914 ett anslag av 4,000 kr. Antalet boklån uppgick år 1913 till 20,714.

Styrelsens ledamöter.

Johannes församlings skolråd (se sid. 141).

Bibliotekarie.

Brovall, A. Vendela.

Dessutom ett *biträde.*

Östermalms församlingars bibliotek.

Sturegatan 38, Ö.; st. 167 51; expeditionstid: vardagar 6—9 e. m., söndagar 7—9 e. m.

Biblioteket öppnades den 4 febr. 1901 efter initiativ av skolrådet i Hedvig Eleonora församling och genom anslag av församlingen och kal lades till en början Hedvig Eleonora församlingsbibliotek; efter församlingsdelningen erhölet det 1906 namnet Östermalms församlingars bibliotek och äges nu gemensamt av Hedvig Eleonora, Oscars och Engelbrekts församlingar. Bi-

**Förs.
bibl.**

blioteket, som den 31 dec. 1913 omfattade 5,767 band, åtnjuter för år 1914 anslag av de trenne församlingarna med inalles 8,100 kr. Antalet boklån uppgick år 1913 till 26,111.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Engström, Lilly A., f. d. lärarinna (vald som ledamot av Engelbrekts förs.).

Övriga ledamöter.

Lagerstedt, N. G. W., f. d. läroverksråd; **Källander**, A. J., kyrkoherde; **Bergström**, J. A., kamrer (suppl.) (valda av Hedvig Eleonora förs.); **Huldt**, Hilda Ch., lärarinna; **Bergman**, I., grosshandlare (valda av Oscars förs.); **Berg**, J. Hj., slöjdsinspektör (vald av Engelbrekts förs.).

Bibliotekarie.

Strömberg, H. Erica M.

Biträdande bibliotekarie.

Dahl, Hedvig F.

Katarina församlings bokförråd.

Högbergsgatan 13, Sö.; utlåningstid: vardagar 7—8 e. m.; tisdagar och fredagar 1,30—2,30 (15 juni—1 sept. endast onsdagar och lördagar 1—2).

År 1896 väcktes hos Katarina församlings kyrkostämman motion om inrättande av ett församlingsbibliotek; med anledning därav beslöt församlingens skolråd att uppdraga åt sin ordförande och vice ordförande att utreda frågan. Skolrådets ordförande sökte på enskild väg samla medel till det föreslagna biblioteket och lyckades, dels genom gåvor, dels genom en konsert i Katarina kyrka anskaffa 2,792 kr., för vilket belopp böcker inköptes, varjämte ett större antal band också erhöles genom gåvor. På så sätt anskaffades omkring 3,000 band. Sedan kyrkostämman anslagit 500 kr. till inköp och inbinding av böcker samt lika stor summa till bokförrådets vård, öppnades bokförrådet för utlåning den 14 sept. 1898. Det blev genast mycket anlitat, i synnerhet av ungdom, vilket gav

anledning till att en del barnböcker överlämnades till folkskolan för utlåning. Dessa böcker överlämnades sedan till folkskoledirektionen, och blev detta en av anledningarna till upprättande av skolbibliotek i huvudstaden. Biblioteket, som under år 1910 erhållit ny lokal, omfattade den 31 dec. 1913 6,488 band, och åtnjuter av församlingen för år 1914 i anslag 2,500 kr. Antalet boklån uppgick år 1913 till 7,229, fördelade på 1,035 låntagare.

Styrelsens ledamöter.*Ordförande.*

Landquist, C. A. E., kyrkoherde.

Övriga ledamöter.

Brate, E., lektor; **Klefbeck**, E. A., komminister, stadsfullm.

Bibliotekarier.

Hagberg, Ellen A.; **Andersson**, Magdalena K.

Maria församlings bokförråd.

Timmermansgatan 28 n. b., Sö.; expeditionstid: onsdagar 1—2 e. m.

I Maria församling fauns sedan gammalt ett bibliotek, inrymt i folkskolans gymnastiksal vid Timmermansgatan. Det hade tillkommit genom gåvor dels av böcker, dels av penningmedel. Biblioteket togs emellertid föga i användning. År 1895 väcktes därför förslag å kyrkostämman om medel till biblioteket, som då också erhöles ett anslag av 300 kr., vilket bokförrådet sedan dess fått behålla.

Biblioteket, omfattade den 31. ec. 1913 2,210 band. Antalet boklån under år 1913 utgjorde 785.

Styrelsens ledamöter.

Maria församlings skolråd (se sid. 144).

Bibliotekarie.

Edén, J. G.